

نقدها و بررسی‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصور هاشمی خراسانی حفظه الله تعالی

موضوع:

۱. مقدمات؛ عقل
۲. مقدمات؛ حجّت؛ کتاب خداوند؛ دلالت برخی آیات قرآن

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

نقد

نویسنده: علی راضی

تاریخ: ۱۳۹۴/۸/۱۶

حضرت علامه خراسانی در ص ۲۴ کتاب «بازگشت به اسلام» قلب را به معنی عقل تفسیر کرده‌اند. سؤال این است که فرق واژه‌های قرآنی قلب، عقل، فؤاد و لب در چیست؟ چرا قلب را برابر عقل تفسیر کرده‌اند؟

بررسی

تاریخ: ۱۳۹۴/۸/۲۰

فؤاد، قلب و لب در کتاب خداوند، هر سه به معنای عقل هستند؛ چراکه عقل به معنای قوه‌ی مدرکه است و در نهاد کسی دو قوه‌ی مدرکه قرار داده نشده است؛ چنانکه خداوند فرموده است: **﴿مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِنْ قَلْبَيْنِ فِي جَوْفِهِ﴾** ۱ و روشن است که تعدّد عنوان مستلزم تعدّد معنوی نیست. آری، ممکن است فؤاد، قلب و لب، نام‌هایی برای مراتب عقل با لحاظ میزان سلامت آن باشند؛ به این ترتیب که فؤاد حدّ اقل آن، قلب حدّ وسط آن و لب حدّ اکثر آن باشد؛ چراکه خداوند فؤاد را به همه‌ی آدمیان اعم از نیکان و بدان نسبت داده و فرموده است: **﴿وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ لَكُمْ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ قَلِيلًا مَّا تَشْكُرُونَ﴾** ۲؛ «و او کسی است که برای شما سمع و بصر و فؤاد قرار داد، اندکی از شما شکر می‌گزارید» و فرموده است: **﴿وَلِتَصْغَى إِلَيْهِ أَفْئِدَةُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ﴾** ۳؛ «و تا فؤاد کسانی که به آخرت ایمان ندارند به آن گرایش یابد» و قلب را به همه‌ی آدمیان اعم از نیکان و بدان نسبت داده، ولی استعمال آن را از بدان نفی کرده و فرموده است: **﴿لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَفْقَهُونَ بِهَا﴾** ۴؛ «برای آنان قلب‌هایی است که با آن تفقه نمی‌کنند» و فرموده است: **﴿أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا﴾** ۵؛ «آیا

۱. الأحزاب / ۴

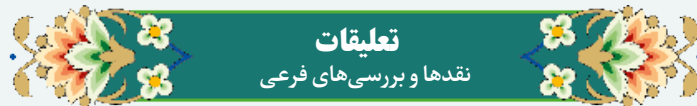
۲. المؤمنون / ۷۸

۳. الأنعام / ۱۱۳

۴. الأعراف / ۱۷۹

۵. الحج / ۴۶

پس در زمین گردش نکردند تا برایشان قلب‌هایی باشد که با آن تعقل کنند؟» و فرموده است: **﴿أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا﴾**^۱؛ «آیا پس در قرآن تدبّر نمی‌کنند یا بر قلب‌هایی قفل هاشان نهاده شده؟!» و لب را به همهی آدمیان نسبت نداده، بلکه تنها برای نیکان شمرده و فرموده است: **﴿وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ﴾**^۲؛ «و جز دارندگان لب پند نمی‌گیرند» و فرموده است: **﴿الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَّبِعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمْ أُولُو الْأَلْبَابِ﴾**^۳؛ «کسانی که هر سخنی را می‌شنوند و از بهترینش پیروی می‌کنند، آنان کسانی هستند که خداوند هدایت‌شان کرده است و آنان همان دارندگان لب هستند». با این وصف، فؤاد عقلی است که همهی آدمیان از آن برخوردارند و بهره می‌برند و قلب عقلی است که همهی آدمیان از آن برخوردارند، ولی بهره نمی‌برند و لب عقلی است که همهی آدمیان از آن برخوردار نیستند، بلکه تنها پیروان حق از آن برخوردارند و آن در کتاب خداوند «قلب سلیم» نامیده شده؛ چنانکه فرموده است: **﴿إِلَّا مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ﴾**^۴؛ «مگر کسی که با قلب سلیم به نزد خداوند آید».

تاریخ: ۱۳۹۴/۸/۲۲

نویسنده: مسعود طاهری

نقد فرعی ۱

در ارتباط با پاسخ شما درباره‌ی نام‌های عقل در قرآن، سؤالی برای بنده ایجاد شد که سپاسگزار می‌شوم اگر مثل همیشه با بیان روشن و مستدل خود، توضیح بفرمایید: منظور از فؤاد یا همان عقلی که همهی آدمیان از آن برخوردارند و بهره می‌برند، کدام عقل است؟ اگر همهی آدمیان از این عقل برخوردارند، پس علت گمراهی بسیاری از آنها چیست؟ وانگهی قلب یا همان عقلی که همه از آن برخوردارند، ولی تنها نیکان از آن بهره می‌برند کدام است؟ اگر بدان از این عقل استفاده نمی‌کنند، پس چگونه از آن برخوردارند؟!

تاریخ: ۱۳۹۴/۸/۲۲

پاسخ به نقد فرعی ۱

منظور از عقلی که همهی آدمیان از آن برخوردارند و بهره می‌برند، عقلی است که با آن از دیوانگان تمایز می‌یابند و معیشت خود را تدبیر می‌کنند؛ چراکه همهی آنان قطع نظر از نیکی

۱. محمد/ ۲۴

۲. البقرة/ ۲۶۹

۳. الزمر/ ۱۸

۴. الشعراء/ ۸۹

و بدی‌شان، از چنین عقلی برخوردارند و بهره می‌برند و اگر این گونه نبود، نظام جهان مختل می‌شد و هرج و مرج زمین را فرا می‌گرفت و منظور از عقلی که همگان از آن برخوردارند، ولی تنها نیکان از آن بهره می‌برند، قوه و استعداد شناخت حق است که همگان آن را دارند، ولی تنها نیکان آن را به فعلیت می‌رسانند و همین مبنای تکلیف آدمیان و حُسن پاداش نیکان و عقاب دیگران است و منظور از عقلی که تنها نیکان از آن برخوردارند، عقلی است که از موانع شناخت حق‌رهایی یافته و عملاً به شناخت آن رسیده است و از اینجا دانسته می‌شود که فؤاد، قلب و لب، سه نام برای یک عقل هستند که به سه اعتبار و از سه جهت بر آن اطلاق شده‌اند.

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ حرانقل حفظه الله تعالی
 دفتر مجتبیان اهرزی قبله‌ها

پایگاه اطلاع‌رسانی دفتر منصوب‌ها شیخ حرانقل حفظه الله تعالی

صفحه توییتر پایگاه

صفحه اینستاگرام پایگاه

صفحه تلگرام پایگاه

صفحه فیسبوک پایگاه

لینک سایت پایگاه

* لطفاً بر روی لینک مورد نظر خود کلیک کنید.